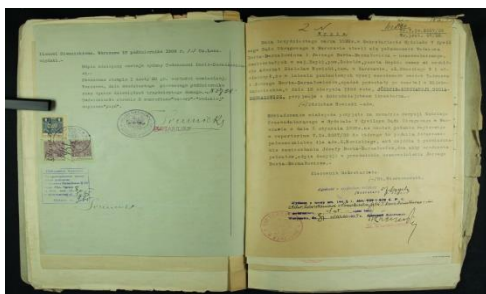
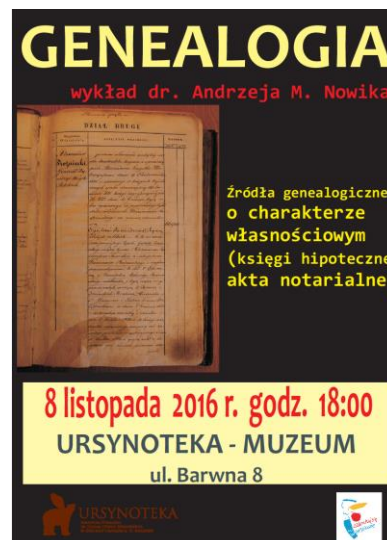


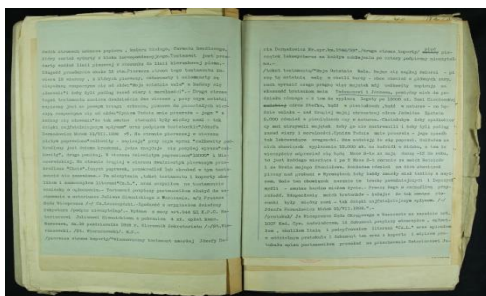
8 listopada 2016 – cykl Genealogia w Ursynotece:

Temat: Źródła genealogiczne o charakterze własnościowym (księgi hipoteczne, akta notarialne).

Źródło w rozumieniu genealogicznym oznacza dokument przekazujący informacje genealogiczną. Do dokumentów takich możemy zaliczyć między innymi: metrykę chrztu, akt urodzenia, a także akta hipoteczne, notarialne i sądowe. Co to takiego jest księga hipieczna? Termin hipoteka odnosi się w zasadzie do nieruchomości i dlatego często jest mylony z księgą wieczystą. Księga wieczysta (KW) mówiąc kolokwialnie, jest jakby dowodem osobistym nieruchomości. Natomiast Hipoteka jest jednym z działów księgi wieczystej, która wskazuje nam czy dana nieruchomość jest zadłużona. Zatem jest jak gdyby ograniczonym prawem rzeczowym na nieruchomości, które służy zabezpieczeniu wierzytelności, które wypływa ze stosunku prawnego, na podstawie którego wierzyciel hipieczny ma pierwszeństwo w zaspokojeniu swoich roszczeń przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości, czyli takimi, na rzecz których nie została ustanowiona hipoteka. Hipoteka może obciążać nieruchomość, użytkowanie wieczyste, spółdzielcze prawo do lokalu, a także wierzytelność zabezpieczoną hipiecznie, w całości lub w części ułamkowej (która stanowi udział współwłaściciela).



Zbiór dokumentów



Księga hipieczna nie istnieje bez wpisu w księdze wieczystej. Wpisu do księgi wieczystej dokonuje się na podstawie aktu notarialnego, który zawiera umowę lub też samo oświadczenie właściciela nieruchomości o ustanowieniu hipoteki. Nazywamy to wpisem konstytutywnym.

Ze względu na swoją zawartość najbardziej wartościową częścią ksiąg wieczystych hipiecznych dla osób badających korzenie swoich rodzin, są zbiory dowodów, które często zawierają kopie dokumentów czyli: metryki, inwentarze pozostałości spisywane po śmierci właściciela majątku, testamenty, interczy przedślubne, wyroki sądów w sprawach spadkowych i inne.

W czasie międzywojnia w Polsce nie dokonano unifikacji przepisów w zakresie ksiąg wieczystych w związku z tym obowiązywały regulacje państw zaborczych. Dopiero po II wojnie wprowadzono regulacje prawne.

Dużo informacji genealogicznych zawierają również umowy notarialne. I tak w Archiwum Państwowym w Białymstoku znajduje się fragmentaryczny zespół Akt Wydziału Hipiecznego Sądu Okręgowego w Białymstoku z lat międzywojennych. Natomiast Oddział w Łomży posiada licznie zachowany zbiór Akt hipiecznych powiatu Ostrów Mazowiecka. Zasób ten posiada księgi hipieczne poszczególnych gospodarstw a także kompletne zespoły akt notariuszy z tych okolic: Pawła Gąsowskiego z lat 1869-1896, Juliana Jeziorkowskiego z lat 1897-1905 i Mieczysława Centarowicza z lat 1905-1936.

W Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie przechowywane są materiały sądowe zwane Kopicjana, od imienia archiwisty z Brańska, Ignacego Kopicy Milewskiego, który odpisy te sporządził na przełomie XVIII i XIX wieku. Są to odpisy dokumentów z podlaskich ksiąg grodzkich i ziemskich, od XVI wieku do III rozbioru. Mikrofilmy tych materiałów znajdują się w Archiwum Państwowym w Białymstoku.

W źródłach genealogicznych szczególne miejsce zajmują akta notarialne. Co to są za akta? Jest to szczególna forma dokumentu urzędowego, który potwierdza dokonanie określonej czynności prawnej. Dokument ten sporządza się wówczas, gdy wymaga tego prawo lub strony uczestniczące mają taką wolę. Jeżeli nie zostanie zachowana forma aktu prawnego, wówczas na przykład przy sprzedaży nieruchomości dana nieruchomość nie przejdzie na własność nabywcy.



Akt Notarialny